

YHTEISKUNTAOPPI

YH1

PERUSKÄSITTEITÄ

POLITIikka

1. Organisoituneen ihmisryhmän hallitsemista
 - Esim: koululaiset →koulupolitiikka, vanhemmat + lapset →perhepolitiikka
2. Yhteisten asioiden hoitamista
 - Esim: työllisyys, maanpuolustus
3. Puolueen noudattama periaate tai ohjelma

DEMOKRATIA

Välitön / välillinen

Länsimainen / vrt. kansandemokratia

Länsimainen demokratia edustuksellista = vaaleilla valittu eduskunta päättää kansan puolesta

Läntisen demokratian piirteitä:

1. Edustuksellisuus
2. Monipuoluejärjestelmä
3. Sallivuus, suuri yksilönvapaus

VALTIO

1. Rajatulla alueella
2. Suvereenia valtaa käyttävä (suvereeni = pysyvä, omintakeinen)
3. Ihmisyhteisö

Valtioon on pakko kuulua.

Valtiolla on oikeus pakkovaltaan.

YHTEISKUNTA

Valtio (esim. Suomi)

Julkiset organisaatiot (esim. Kouvola)

Taloudelliset organisaatiot (esim. S-Market)

Järjestöorganisaatiot (esim. puolue)

Kansalaiset (esim. sinä)

Muodostavat yhdessä yhteiskunnan

VALTIOSÄÄNTÖ

Valtion ylimpien elinten valintaa, päätöksentekoa ja niiden välisiä suhteita määrittelevät säädökset

= Miten valta on jaettu?

Tärkein valtiosääntö on Suomen perustuslaki

SUOMEN PERUSTUSLAKI

1. Perusteet: tasavalta, vallan 3-jako, edustuksellinen demokratia
2. Laajat kansalaisoikeudet: tasa-arvo/turva
3. Eduskunta (EK): 4-vuotinen, 1-kamarinen, vaaleilla valittu
4. EK:n toiminta: valtiopäivät, valiokunnat
5. Presidentti ja hallitus: toimeenpanovalta
6. Lakien säätäminen: EK:n tehtävä

7. Valtiontalous: talousarvio, verot, maksut, lainat
 8. Kansainväliset suhteet: ”Presidentti yhdessä hallituksen kanssa...”
 9. Lain käyttö: Käräjäoikeus, hovioikeus, korkein oikeus
 10. Laillisuusvalvonta: perustuslain ensisijaisuus
-
11. Hallinnon järjestäminen: valtion hallinto, kunnan itsehallinto, Ahvenanmaan autonomia
 12. Maanpuolustus: yleinen asevelvollisuus